

Силабус навчальної дисципліни «Менеджмент у туризмі»

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
Освітня програма: Туризм
Спеціальність: 242 Туризм і рекреація
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень
Рік навчання: 4
Семестр: 7

Структурний підрозділ	Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи Природничо-економічний факультет
Викладач: 	Прізвище, ім'я, по батькові: Буторіна Вероніка Борисівна Посада: доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Науковий ступінь: кандидат економічних наук Вчене звання: доцент E-mail: butorina@kpnpu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 9 (вул. Павла Скоропадського, 52), 110 ауд. (кафедра туризму та готельно-ресторанної справи). ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6657-5718 Профайл викладача: https://kafturyzmu.kpnpu.edu.ua/butorina-veronika-borysivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=LUwi7zsAAAAJ&hl=uk&oi=sra
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnpu.edu.ua/my/courses.php
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 130 год
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Денна
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnpu.edu.ua/</p> <p>Відвідування занять. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Організацію освітнього процесу регламентує «Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція)», URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view</p> <p>В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового</p>

	<p>контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)», URL: https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgAiL_zz/view.</p> <p>Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання К-ПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view</p>
<p>Що будемо вивчати?</p>	<p>Предметом навчальної дисципліни є система складових менеджменту підприємств туристичної сфери як процесу сучасного динамічного управління, особливості функціонування даних підприємств на ринку, тенденції їх розвитку і сучасний досвід управління</p>
<p>Чому це треба вивчати?</p>	<p>Метою навчальної дисципліни «Менеджмент у туризмі» є формування знань у сфері менеджменту, розумінні концептуальних засад системного управління організаціями, набуття вмінь розробки і прийняття управлінських рішень</p>
<p>Яких результатів можна досягнути?</p>	<p>Інтегральна компетентність. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 14. <u>Здатність працювати в команді та автономно.</u></p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.</p> <p>СК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.</p> <p>СК 22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.</p> <p>СК 25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.</p> <p>СК 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.</p>

<p>Як можна використати набуті знання та уміння?</p>	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.</p> <p>ПРН 08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.</p> <p>ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).</p> <p>ПРН 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.</p> <p>ПРН 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.</p> <p>ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p> <p>ПРН 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.</p> <p>ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.</p> <p>ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання</p> <p>ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Поняття управління і менеджменту в сфері туризму. Концепції менеджменту. Універсальні функції менеджменту. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності. Організаційні структури управління. Стили керівництва. Зміст і організація управлінської діяльності у туризмі. Управління персоналом туристичних підприємств. Техніка контактів керівника з підлеглими. Теорії мотивації. Комунікаційний менеджмент і ділове спілкування у туризмі. Самоменеджмент.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, робота малими групами, «ажурна пилка», методи ділової гри, проблемні методи навчання.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мандюк Н. Л., А. М. Манько. Менеджмент у туризмі : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 325 с. 2. Шелеметьєва Т.В., Гресь-Євреїнова С. В. Менеджмент туризму : навч. Посібник. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 216 с. 3. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46199/1/MenedjmentPD_B5_1.11.22.pdf 4. Щука Г. Менеджмент у туризмі. Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ. 2022. 239 с. 5. Korsunskа M., Abdullayev K., Kravtsov Y., Ustymenko L., Butorina V. The role of Creative Potential in the Project Management Process for the Implementation of the Company's Strategies. <i>Review of Economics and Finance</i>, 2022, 20(1). P. 255-262. URL : https://refpress.org/wp-content/uploads/2022/10/Korsunskа_REF.pdf; <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Буторіна В.Б., Ковтуник І.І. Підвищення

	<p>ефективності менеджменту персоналу підприємств туризму та гостинності як стратегічний напрямок їхнього розвитку. Наукові інновації та передові технології. №12 (40). 2024. URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/17525 DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-669-679</p> <p>7. Довгопол Н. В., Ігуменцева Н. В., Пересада О. В., Краснощок В. І. Парадигма менеджменту інвестиційного проекту: виклики бюджетування. <i>Економіка. Фінанси. Право</i>. 2023. № 12. С. 69-72</p> <p>8. Кіптенко В.К. Менеджмент туризму : підр. Київ : Знання, 2010. 502 с.</p> <p>9. Лаврук О. С. Офіс-менеджмент : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2023. 215 с.</p> <p>10. Лисак В.Ю. Менеджмент : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський. 2021. 159 с.</p> <p>11. Мальська М.П., Білоус С.В. Менеджмент організацій: теорія та практика : навчальний посібник. Київ : SBA-Print, 2020. 188 с.</p> <p>12. Марусей Т.В., Буторіна В.Б. Інноваційні інструменти менеджменту туризму та гостинності. <i>Ефективна економіка</i>. № 12 (2024). URL: https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/5369 DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.54</p> <p>13. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. // за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. Київ : Ліра-К, 2020. 527 с.</p> <p>14. Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Операційний менеджмент : Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ : Кондор, 2020. 230 с.</p> <p>15. Черваньов Д. Менеджмент : терміни, тести, вправи, завдання. Навчальні конкретні ситуації (кейси). Проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт: підручник. Київ : Київський університет, 2018. 853 с.</p> <p>16. Школа І.М., Корольчук О.П. Менеджмент туризму : підручник. Чернівці : Книги-XXI, 2011. 464 с.</p> <p>17. Менеджмент 3.0. Agile- менеджмент. Лідерство та управління командами. // Пер. з англ. Г. Якубовська. Харків : Ранок, 2019. 432 с.</p>
<p>Обсяг дисципліни: види занять та години</p>	<p>Лекційні заняття: 20 год. Семінарські: 20 год. Самостійна робота: 80 год.</p>

Система оцінювання результатів навчання	<p>Система контролю знань включає в себе поточний та підсумковий контроль знань здобувачів. Зазначені форми контролю організуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу здобувачів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення творчих робіт, умінь самостійно опрацювати теоретичний та практичний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).</p> <p>Об'єктами поточного контролю знань здобувача вищої освіти є: – систематичність та активність роботи протягом семестру;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконання завдань для самостійного опрацювання; – виконання завдань модульного контролю. <p style="text-align: center;"><i>Видом підсумкового контролю навчальної дисципліни є екзамен</i></p> <p style="text-align: center;">Структура оцінювання предмету «Менеджмент у туризмі»:</p>							
	Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзам ен	Сума
	Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			40 балів	100 балів
	Поточни й контроль	МКР	Самостій на робота	Поточний контроль	МКР	ІНДЗ		
	12 балів	15 балів	3 бали	12 балів	15 балів	3 бали		
Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів	<p>Критерії оцінювання практичного заняття</p> <p>Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.</p> <p>Оцінювання на практичних заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв, визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція). Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.</p> <p>URL: https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view</p> <p>Відповіді здобувачів вищої освіти на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:</p>							
	Рівні навчальни х досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання					
	Почат- ковий (поняті- йний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.					
		2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.					
		3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.					
Серед-ній (репро-	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за						

	дуктив-ний)		зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
		5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з конспектом лекцій, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
		6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати цифрові явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
	Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		8	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості цифрових процесів; робить аргументовані висновки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих

		<p>суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси в ОБО. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
	12	<p>Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
<p>При визначенні підсумкової оцінки, поточна успішність за кожним з двох змістових модулів інтегрується у 100-бальну систему за формулою $(\text{середній бал} \times 0,05 + 0,4) \times 12$, де 12 – це максимальна кількість балів, виділена на оцінювання поточної успішності.</p> <p>Відвідування занять. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Організацію освітнього процесу регламентує «Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція)», URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view</p> <p>В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)», URL: https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnaIiL_zz/view.</p> <p>Критерії оцінювання модульної контрольної роботи</p> <p>Після вивчення кожного з двох змістових модулів освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу. Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати.</p> <p>Невиконання МКР оцінюється 0 балів.</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.</p> <p>Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової</p>		

відповіді на запропоновані запитання. Максимальна кількість балів за МКР – 15. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити 9, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Поточна модульна контрольна робота містить практичну та теоретичну складові і включає: 2 проблемно-аналітичних завдання і 4 тестових запитання. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 15, з них за завдання – 7 балів, за тести – 8 балів. Критерії оцінювання проблемно-аналітичних завдань відповідають екзаменаційним. Модульний контроль виставляється у терміни, визначені програмою курсу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Відмінно	13-15	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з освітнього компоненту, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
Добре	10-12	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
Задовільно	6-9	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
Незадовільно	0-5	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Критерії оцінювання самостійної та індивідуальної роботи

Максимальна кількість балів, які студент може отримувати за виконання самостійної та індивідуальної роботи за підсумками двох змістових модулів – 6. Контроль за самостійною та індивідуальною роботою здійснює науково-педагогічний працівник на практичних заняттях та консультаціях.

Значна частина матеріалу винесена на самостійне опрацювання здобувачами. Питання для самостійної роботи включені до кожної теми дисципліни. Їх оцінювання є частиною оцінювання під час оцінювання за практичне заняття. Крім того контроль самостійної роботи здобувачів здійснюється шляхом включення питань до МКР та поточного тестування.

Протягом усього навчального курсу здобувачі отримують ІНДЗ один раз – за змістом тем другого змістового модуля. Кожен здобувач отримує власну тему для цього виду навчальної діяльності. Здобувач представляє письмовий звіт про виконання ІНДЗ і презентацію під

час одного з навчальних занять у вигляді інформаційного повідомлення.

Отже, у підсумку здобувач за виконання ІНДЗ може отримати 0-3 бали, які уже представлені у 100-бальній шкалі, тому у абсолютному вигляді додаються до підсумкової оцінки за модуль. Позитивною оцінкою вважається оцінка у діапазоні 2-3 бали.

Робота оцінюється в 3 бали, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням фахових термінів, що мають відношення до завдання; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики; робота розгорнуто розкриває заявлену тему.

Робота оцінюється в 2 бали, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики; заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету аналізу.

Робота оцінюється в 1 бал, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному (а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 0 балів, якщо: робота не має унікальності, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Критерії оцінювання екзамену

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, допускаються до екзамену. Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу. Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

Екзамен проводиться у формі письмового опитування за питаннями екзаменаційного білета. Максимальна кількість балів за всіма видами завдань на екзамені дорівнює 40 балів.

Екзаменаційний білет містить 3 теоретичних питання і 1 практичне.

Теоретичні питання екзаменаційного білету оцінюються максимально 10 балами кожне, практичне завдання – також 10 балами.

Критерії оцінювання теоретичного питання до екзамену

Шкала ECTS	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
відмінно (високий)	9-10	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може

рівень)		обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Добре (достатній рівень)	7-8	Відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
задовільно (середній рівень)	5-6	Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
незадовільно (початковий рівень)	менше як 5	Здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Критерії оцінювання практичного завдання до екзамену

Шкала ECTS	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
відмінно (високий рівень)	9-10	Здобувач застосовує глибокі фундаментальні знання теорії під час графічних побудов, повно викладає вивчений матеріал у супровідному коментарі, виявляє розуміння предмета висловлювання, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Добре (достатній рівень)	7-8	Відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
задовільно (середній рівень)	5-6	Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності під час оформлення графічних побудов; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
незадовільно (початковий рівень)	менше як 5	Здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал під час здійснення графічних побудов. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90-100	A (відмінно)	Відмінно
82-89	B (дуже добре)	Добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	Задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного	Незадовільно

		складання)	
	34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	
Поточний контроль	Практичні заняття, модульна контроль робота, самостійна робота		
Підсумковий контроль	Екзамен.(7 с.)		
Локація	Згідно з розкладом https://kpnu.edu.ua/rozkład-zaniat/		